Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΗΑ ΑΘΗΝΑ

Η ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

Μιά ματιὰ στὴν Εὐρώπη. Ἡ Παναγιὰ πού... δακρύζει αἷμα !... Ὁ ἀλησμόνητος Θεοδοσίου. Ἐπιγραφοποιός, ἐκδότης, συντάκτης καὶ πωλητὴς τοῦ «Μικροῦ Ρωμηοῦ» ! Τὸ λυτὸ λιοντάρι. Τὸ παντοδοχεῖο τοῦ «Μαύρου Ἀλόγου». Ὁ «Μάμμος... τοῦ Δεσποτη !..»

Πόσα πράγματα δὲν σάρωσε ἡ ἐξέλιξις καὶ ἡ πρόοδος ἀπὸ τὴν ζωή μας !...

Ἕνα ἀπὸ αὐτὰ εἶνε καὶ ἡ παληὲς ἐπιγραφὲς τῶν καταστημάτων.

Τώρα ἡ περισσότερες ἐπιγραφὲς εἶνε κομψές, πολυτελεῖς ἀπάνω σὲ κρύσταλλα, ἡ περισσότερες εἶνε ἔργα καλλιτεχνῶν, ἐνῶ ἄλλοτε ἦσαν ἄκομψες.

Ἕνας Γάλλος ἔγραφε μιὰ φορὰ :

— «Ἡ ἐξέτασις τῶν παλαιῶν ἐπιγραφῶν τῶν καταστημάτων μιᾶς πόλεως, εἶνε ἡ ἀναπαράστασις τοῦ βίου τῆς πόλεως αὐτῆς στοὺς χρόνους ποὺ πέρασαν.»

Ὅπως στὴν Ἑλλάδα εἴχαμε τὴ συνήθεια νὰ δίδουμε ὀνόματα πόλεων ἢ καὶ ἀρχαίων θεῶν, στὰ καταστήματα καὶ τὰ ξενοδοχεῖα, ἔτσι καὶ στὴ Γαλλία καὶ στὴν Ἰταλία, συνήθιζαν νὰ δίδουν τίτλους στὰ καταστήματά των ἁγίων ἢ προσώπων τῆς Γραφῆς.

Ἔτσι ἔβλεπε κανεὶς στὴ Γαλλία ἢ τὴν Ἰταλία «Ξενοδοχεῖον ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ» ἢ «Οἱ τρεῖς Μάγοι» καὶ πολὺ συχνὰ «Παντοδοχεῖον ἡ ἁγία Σουλπικία».

Στὸν 14ον αἰῶνα, καθὼς γράφουνε τὰ χρονικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, μιὰ Παναγία ποὺ ἦταν ζωγραφισμένη στὴν ἐπιγραφὴ καταστήματος, ἄρχισε ξαφνικὰ νὰ κλαίῃ.

Τὰ δάκρυα τῆς Θεοτόκου ἦσαν δάκρυα αἵματος!... Ὁ κόσμος μαζεύτηκε ἀμέσως κ' ἔβλεπε τὸ θαῦμα, ἔτρεξαν καὶ παπάδες κι' αὐτὸς ἀκόμα ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῶν Παρισίων, ὁ ὁποῖος καὶ διέταξε νὰ κατεβάσουν τὴν ἐπιγραφὴ καὶ νὰ μὴ τὴν ξανακρεμάσουν πλέον, γιατὶ ὅπως εἶπε :

— Δὲν ἦταν θαῦμα αὐτὸ ἀλλὰ ἁπλοῦν... φαινόμενον !

Συγχρόνως ὅμως ὁ ἅγιος ἄνθρωπος κράτησε τὴν ἐπιγραφὴ γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ διέταξε νὰ φκιάσουν μιὰ ἄλλη, ἡ ὁποία καὶ κρεμάστηκε στὴν πόρτα τοῦ καταστήματος. Στὴν νέα ἐπιγραφὴ εἶχε ζωγραφισθεῖ πάλιν μιὰ Παναγία.

Μιὰ μέρα ὅμως ἕνας μεθυσμένος τράβηξε τὴ πιστόλα του καὶ πυροβόλησε τὴν ἐπιγραφή. Καὶ, ὦ τοῦ θαύματος, ἡ Παναγιὰ τῆς νέας ἐπιγραφῆς ἄρχισε πάλιν νὰ αἱματοστάζῃ !...

***

Ἀλλὰ γιατὶ νὰ τρέχουμε στὸν 14ον αἰῶνα !

Ἡ «Τριμποῦνα» πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, διηγεῖτο κάτι παρόμοιο ποὺ συνέβη στὴ Νεάπολι τῆς Ἰταλίας.

Μιὰ ψτωχοῦλα αὐγουλοῦ εἶχε ἀπάνω ἀπὸ τὰ καλάθια της, μιὰ μικρὴ ἐπιγραφή, στὴ μέση τῆς ὁποίας ὁ ζωγράφος, εἶχε σχεδιάσει μιὰν Παναγίαν. Ἕνα πρωΐ λοιπόν, προτοῦ ἀοίξει τὰ καλάθια της, γύρισε στὸ εἰκόνισμα νὰ κάμῃ τὴ προσευχή της, καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὴ Παναγία, νὰ τῆς δώσῃ πολλὲς δουλειὲς ἐκείνη τὴν ἡμέρα.

Ἔξαφνα βλέπει τὴν εἰκόνα νὰ δακρύζῃ ἀντὶ γιὰ δάκρυα αἷμα.

Ἔβαλε τότε τὶς φωνές, ἔτρεξαν οἱ ἄλλοι μικροπωληταὶ καὶ ἐπιστοποίησαν τὸ θαῦμα.

Τὸ πρᾶγμα διεδόθη, ἔτρεξαν οἱ ἱερεῖς, γιὰ νὰ βεβαιωθοῦνε ἐπὶ τόπου. Μερικοὶ τὸ πίστεψαν, ἄλλοι ἔδειξαν ἀμφιβολία. Ὁ κόσμος ὅμως ἐξεμάνη ἐναντίον ἐκείνων ποὺ ἀμφέβαλλαν καὶ λίγο ἔλειψε νὰ τοὺς ξεσχίσῃ, ἂν δὲν προλάμβαναν νὰ φύγουν.

***

Αὐτὲς ὅμως εἶνε αἱ συνταράσσουσαι... ἐπιγραφές !

Εἶνε ὅμως καὶ ἄλλες ποὺ προκαλοῦνε γέλοια.

Ποιὸς δὲν θυμᾶται μερικὲς παληὲς ἐπιγραφὲς τῶν Ἀθηνῶν ; «Ζυθοπωλεῖον ἡ Ἄψογος στάσις». «Ἀσβεστοπωλεῖον ἡ Τριπλῆ Συμμαχία». «Ἐξοχικὸν Κέντρον—Ἔλα νὰ μὲ ἰδῆς».

Ἡ παληὲς ἐπιγραφὲς γινόντουσαν μὲ νερομπογιὰ καὶ ἔπιαναν ὅλη σχεδὸν τὴν πρόσοψι τοῦ μαγαζιοῦ.

Στὴν ὁδὸν Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, στὶς Παράγγες ἦταν ζωγραφισμένη στὸν τοῖχο ὅλη ἡ μάχη τῶν Θερμοπυλῶν, ὁ Λεωνίδας, οἱ Τριακόσιοι καὶ ὁ Ξέρξης

Ἐπίσημος ἐπιγραφοποιὸς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦταν ὁ μακαρίτης ὁ Θεοδοσίου, ὁ ὁποῖος τὶς Ἀποκρηὲς ἄλλαζε ἐπάγγελμα καὶ γινόταν θιασάρχης καὶ ποιητὴς τοῦ κάρου καὶ ὁ ὁποῖος ἐξέδιδε, ὡς γνωστὸν καὶ τὸν «Μικρὸ Ρωμηό».

Ὁ Θεοδοσίου εἶχε τὸν τίτλον «Ἐπιγραφοποιὸς Ἀθηνῶν καὶ Περιχώρων».

Εἶχε δὲ πολλὰ ἀνέκδοτα στὴ ζωή του, μεταξὺ τῶν ὁποίων, τὸ πειὸ ἀθάνατο ἦταν τὸ κατωτέρω.

Μιὰ φορὰ ἐκλήθη ἀπὸ ἕναν τσιγκούνη μπακάλη νὰ τοῦ ζωγραφίσῃ στὴ καρτέλλα τοῦ καταστήματός του ἕνα λιοντάρι μὲ τὰ γράμματα «Παντοπωλεῖον ὁ Λέων».

— Δεμένο τὸ θέλεις τὸ λιοντάρι, κὺρ Νικόλα, ἢ λυτό ; ρώτησ' ὁ Θεοδοσίου.

— Τί θὰ πῇ δεμένο καὶ λυτό ; ἕνα λιοντάρι θέλω !

— Ναί, μὰ ἂν τὸ κάνω λυτὸ ἔχει 10 δραχμές. Ἂν ὅμως τὸ κάνω δεμένο ἔχει τριάντα.

Ὁ σπαγγοραμμένος Μωραΐτης, γιὰ νὰ πληρώσῃ ὀλιγώτερα τὸ παρήγγειλε λυτό.

Ὁ ἐπιγραφοποιὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν περιχώρων, τὸ ἔκαμε λυτό, ἀλλὰ μόλις ἔβρεξε δὲν ἔμεινε τίποτα ἀπάνω στὸν τοῖχο.

Τρέχει ὁ μπακάλης θυμωμένος, τὸν ζητάει, τὸν βρίσκει καὶ τοῦ ζητάει τὰ λεπτά του πίσω. Ὁ Θεοδοσίου ὅμως ἤτανε ἐν τάξει.

— Λυμένο δὲν μοῦ εἶπες νὰ τὸ κάμω ; Λυμένο κι' ἐγὼ τὸ ἔφκιασα. Λυτὸ ἀφοῦ ἦταν ἔφυγε !

Καὶ τοῦ ἐξήγησε :

Λυτὸ ἐννοοῦσε μὲ νερομπογιὰ ποὺ φεύγει. Δεμένο μ' ἐλαιόχρωμα ποὺ δὲν ξεβάφει.

***

Ὅταν ἦρθε ὁ βασιλιᾶς Ὄθων στὴν Ἀθήνα, στὴν ἀρχὴ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς-Ἀθηνῶν ἦταν δυὸ μικρὰ οἰνοπωλεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἕνα εἶχεν ἐπιγραφὴ «Οἰνοπωλεῖον τὸ Μαῦρο Ἄλογο» ἀπὸ μιὰ παληὰ παράδοσι ὅτι στὸ μέρος ἐκεῖνο φαινόταν ἕνα φάντασμα. Ἕνας μαυροντυμένος δηλαδὴ καβαλλάρης ἐπάνω σ' ἕνα μαῦρο ἄλογο. Κατὰ τὴν ἔλευσι τοῦ Ὄθωνος, ὁ μικροταβερνιάρης θέλησε νὰ ἀλλάξῃ τὴν ἐπιγραφή, ξαναβαφτίζοντας το οἰνοπωλεῖο του, ἀπὸ «Μαῦρο ἄλογο» σὲ «Βασιλὴ ἀὶ Ὄθωνα». Ἐπέταξε λοιπὸν τὴ παληὰ ἐπιγραφὴ καὶ παράγγειλε μιὰ νέα.

Ὁ γείτονάς του ὅμως, προσεφέρθη ν' ἀγοράσῃ τὴν παληά. Καὶ πράγματι τὴν ἀγόρασε καὶ τὴν ἐκρέμασε στὸ κατάστημά του. Τί συνέβη ὅμως ; Ὅλοι οἱ ταξειδιῶται ποὺ ἀνέβαιναν καὶ κατέβαιναν ἔφιπποι, τὴν ἐποχὴν ἐκείνη, ἐστέκοντο κι' ἔπερναν τὸ σχετικό τους λουκοῦμι καὶ τὸ τσίπουρό τους μὲ τὸ πηγαδίσιο νερὸ στὴν παράγκα τοῦ «Μαύρου Ἀλόγου».

Ὁ παληὸς ἰδιοκτήτης τοῦ τίτλου ἄρχισε νὰ τὰ χάνῃ. Ἡ δουλειές του ἐσταμάτησαν. Ζητάει πίσω τὴν ἐπιγραφὴ ἀπὸ τὸν νέον κτήτορα, ἀλλὰ αὐτὸς ἀρνεῖται.

Δὲν χάνει λοιπὸν καὶ αὐτὸς καιρὸ, ἀγοράζει ἄσπρο χρῶμα καὶ μεταρρυθμίζει τὴν ἐπιγραφή του, ἔτσι :

«Παντοδοχεῖον Ὁ Βασιλεὺς Ὄθων»
ἢ Τὸ Ἀληθινὸ Μαῦρο Ἄλογο
Τρύφωνα Μαρκοπούλου

Ἡ ἐπιγραφὴ αὐτὴ ὑπῆρχε ἀκόμα πρὸ ἐτῶν, ἕως ὅτου τὴν ἐσάρωσε ὁ ἠλεκτρικὸς σιδηρόδρομος καὶ τὴν ἐξαφάνισε κι' αὐτὴ καὶ τὴν παράγγα ὁ κραυνὸς τῆς προόδου.

***

Πειὸ κωμικὸ ὅμως, ὅσον ἀφορᾶ τὶς ἐπιγραφές, εἶνε καὶ τὸ κατωτέρω ποὺ ἔγινε πρὸ 30 ἐτῶν, σὲ μιὰ πόλι τῆς Ἑλλάδος.

Ἕνας δεσπότης—οὔτε ὄνομα οὔτε χωριό— εἶχε μιὰ ὑπηρέτρια ποὺ ἔπαθε κάποτε ἀπὸ σοβαρὸ μητρικὸ νόσημα.

Κάλεσαν λοιπὸν ἕνα πρακτικὸ γιατρὸ τοῦ χωριοῦ ὁ ὁποῖος ἦταν συγχρόνως καὶ ἀλμπάνης καὶ μάμμος καὶ ἐφευρέτης ἑνὸς φαρμάκου κατὰ τῆς στειρώσεως, νὰ προσφέρῃ τὴν συνδρομή του στὴν ὑπηρέτρια ποὺ κινδύνευε νὰ πεθάνῃ.

Κ' ἡ ὑπηρέτρια ἐσώθη.

Ὁ ἀλμπάνης-χειρουργος-ἐφευρέτης, ὅμως γαυριῶντας γιὰ τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἐπιτυχία του, ἄλλαξε τὴν ἐπιγραφὴ τοῦ μαγαζιοῦ του, ὡς ἑξῆς : «Μάμμος... τοῦ Δεσπότη»!...

***

Σ' ἕνα χωριὸ τῆς Πελοποννήσου πάλιν ἕνας μικρομπακάλης, ὁ ὁποῖος μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα πωλοῦσε στοὺς χωρικοὺς καὶ «μπογιὲς γιὰ τὰ παπούτσια, τρὶκ - μάϊ - φὸρτ» καὶ σκόνη γιὰ τὰς φθείρας, «ὤλ - ρὰϊτ», γιὰ νὰ δείξῃ στοὺς χωρικοὺς τὶ ἀποτελεσματικὲς ἤτανε ἡ σκόνες του, ἐπρόσθεσε στὴν ἐπιγραφὴ τοῦ μαγαζιοῦ του.

Κόνις διὰ φθείρας, ἰδίας ἐφευρέσεως
Προμηθευτὴς τῆς Α.Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης.

***

Στὸν Σταθμὸ τῆς Πελοποννήσου ὑπῆρχε, ἕως πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀκόμα ἕνα Παντοπωλεῖο καὶ Χαρτοσακκουλοποιεῖο, μὲ ἐπιγραφή :

Παντοπωλεῖον : Παξιμάδη καὶ Σκουμπρῆ.

Παξιμάδης καὶ Σκουμπρῆς, ἦσαν... οἱ δυὸ συνέταιροι τοῦ καταστήματος.

***

Πρόβετῶν στὸ Βαρβάκειο, κοντὰ στὸν σταθμὸ τῶν πρώτων βοηθειῶν ὑπῆρχε ὑπαίθριον Κουρεῖον.

Ἕως πρὸ πέντε ἐτῶν ὑπῆρχε ἀκόμα τὸ Κουρεῖο αὐτό, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἐπίγειον».

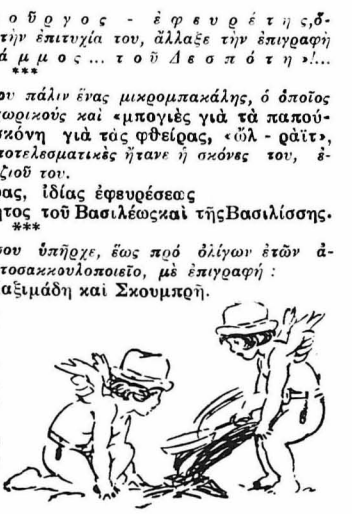

Τὸ Κεντρὶ